

חייב ככולן. חמשה דברים: **הידי דמי.** שיהא הזקן בלא חצורה: **לאו כגון שהכסו כו'.** דבאיין סופו לחזור ליכא למימר דכל בלא חצורה סופו לחזור הוא: **שגלחו.** דלפחמיה ממספיה בלא חצורה: **הי"ג גלחו מהדר הדך היינו צעיין.** כלומר מה לי שיער מה לי יד הא

החובל פרק שמיני בבא קמא

פו.

עין משפט
נר מצוה

לו א מיי פ"ה מהלכות ממרים הלכה ו סגג לאון ריט טוש"ע י"ד סימן תתק"ל ס"ג:
לו ב ג מיי פ"ב מהלכות חובל ומזיק הלכה ד סגג ע"פ טוש"ע ח"מ סימן תכ סעיף י:
לח ד מיי שם הלכה ז ז מיי שם פ"ה הלכה יד סגג טוש"ע ח"מ סימן תכ סעיף ב:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

חייב בכולן הא לא עשה חבורה היכי דמי לאו כגון שהכהו על ידו וסופו לחזור וקתני **חייב בכולן אמרי הכא במאי עסקינן כגון שחירשו ולא עשה בו חבורה** ויהאמר רבה **החורש את אביו גהרג לפי שאי אפשר להחרישה בלא חבורה** טיפתא דדמא נפלה ליה באודניה אלא הכא במאי עסקינן כגון שגילחו גילחו מהדר הדך והיינו בעיין אמרי הכא במאי עסקינן כגון שסכו **נשא דלא הדר צער דאית ליה קרטופני ברישיה וצווחי מהנהו קרטופני ריפוי דבעיא אסויי שבת דהוה מרקיד בי כובי דבעיא מחוי גוני ארישא ולא מחוי מהנהו קרטופני בוישת אין לך בוישת גדול מזה ומילתא דבעיא ליה לרבה פשיטא ליה לאביי להך גיסא ולרבה להך גיסא דאתמר **הכהו על ידו וצמתה וסופה לחזור אביי אמר נותן לו שבת גדולה ושבת קטנה ורבא אמר אינו נותן לו אלא דמי שבתו שבכל יום ויום איתמר הקוטע יד עבד עברי של חבירו אביי אמר נותן לו שבת גדולה לעבד** * ושבת קטנה לרב רבא אמר **הכל יתן לעבד וילקח בהן קרקע והרב אוכל פירות ופשיטא פירת אצל עצמו ואצל רבו** לא פירת היכי דמי דפסקיה לריש אוניה או לריש נחיריה הכל לעצמו פירת אצל רבו פלוגתא דאביי ורבא: **בושת הכל לפי המבייש והמתבייש:** מני מתניתין לא רבי מאיר ולא ר' יהודה אלא ר' שמעון הרי **דרתנן וכולן רואין אותן כאילו הם בני חורין שירדו מנכסיהם שהן בני אברהם יצחק ויעקב דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו רבי שמעון אומר עשירים **רואין אותן כאילו הם בני חורין שירדו מנכסיהם עניים כפחותין שבהן** (ב) **מל** (השתא) **אי רבי מאיר מתניתין קתני הכל לפי המבייש וניהו ואי ר' יהודה מתניתין בהדי הדדי גינהו ואי ר' יהודה מתניתין קתני המבייש את הסומא חייב ואילו ר' יהודה אומר סומא אין לו בושת אלא לאו רבי שמעון היא אפי' תימא ר' יהודה כי אמר ר' יהודה סומא אין לו בושת למשקל מיניה דמיכלמו******

כסופו לחזור מתייצב ליה: נשא. **סם המשיר את השער ואינו** (ט) חוזר ואיכא נזק דהא אפחמיה ממספיה דמוס הוא: **קרטופני:** בקעים בקעים קטנין: **מלווחי ליה:** ממכאיבס לו מחמת חוקי הסם: **דבעי לאסויי:** לנערה דהנך קרטופני: **שצט דהוי מניקד זי כווי:** לשון מרקד בחנויות: **דבעי אהווי גווי:** מראה יגיעוע בראשו להראות מניי שחוק כדך הלליטס דהשתא על שירפא הנך קרטופני לא מני מחוי ושל"פ שלל בנלו משאר מלאכה נותן על שצט זו הוילי ומלאכתו צך: **שצט גדולה דמי ידו:** ושצט קטנה. כל ימים שיפול למשכב רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין: **שכלל יוס ויוס:** עד שיחזור לקדמותו נותן לו בכל יוס כנו שנשכרים פועלים צוק לו כשומר קישואין דהא לרבה לא יעבי ליה דמי **ידו:** הי"ג **הקוטע יד עבד עברי של חבירו:** קוטע ממש דאין סופו לחזור: **ואלל רבו לא פירת:** שלל בנלו ממלאכה: **פירת אלל רבו:** אף אלל רבו כגון קיטע את ידו: **וקולן:** עניים העשירים: **רואין אותן ואפילו את העשירים:** כאלו ידו **כו':** ואין שמוין את העני לפי עניותו להקל ולא את העשיר לפי עשרו שהרי אין לדמי צמתו סוף אלל כולן שוין צך: **כפחותים שצט:** פחותים שבעיים להקל דקיון דעני הוא צומתו קלה: **סומא אין לו צומת:** לקמן בנשמעתין (ע"ב): **אלא רבי שמעון פיה:** דליהו נמי לאו כי הדדי משוי להו: **אין לעבדים צומת:** צמתניתין היא (דף פו.): **נתכוון לבייש את זה כו' פטור מדשמעין ליה לרי שמעון גזי קטלא באלו הן הנשפרין** (סנהדרין דף עט.) **נתכוון להרוג את זה והרג את זה פטור הכא נמי לא שנא דעטמא דהתם משום וארכ לו הכא נמי כתיב צמצושי: שיימינן צפו:** צכמה ימלה עבד זה ויעשו לו צומת זה ואותו שומא יתן לצן חורין זה: **כדאמר רב פפא:** לקמן (ע"ב): דמיכלמו

תורה אור השלם

1. וְכִי יִהְיֶה אִישׁ שָׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְיָסַע עִלְיָו וַחֲבֹדָה נִפְשׁ וְקָם וְקָם אֶל אֶחָד הָעֵרִים הָאֵלֶּי: דברים יט א
2. כִּי יִצְוֶה אֲנִישִׁים יָחִיד אִישׁ וְאֶחָד וְקָרְבָה אֶת אֶחָד לְרֵעֵהוּ אֶת אִשְׁתּוֹ מִדּוּ מִבְּרֵיתוֹ וְשָׁלְחָה יָדָהּ וַחֲזָקָה בְּמַבְשִׁי: דברים כה א

רבינו הגנאל

וקתני חייב ככולן, שבע מינה דמכא אביו ואמו כי האי גונא וחייב ככולן. דחיקין לא בשחורו בלא לאביו. ואקשינן. או חורש בן מות הוא דהא אמר רבה המכה אביו וחורשו חייב מיתה, אי איפשר בלא חבורה, בעידנא דמחי ליה טיפתא דדמא נפלה ליה באודניה והוי חורש ופרקינן, לא בשגלחו. או בשגלחו סופו לחזור השער, והינו בעיין. דחיקין, לא דמי לבנין מתניתין לא הדר כגון דסכיב נשא. פירי, גלחו ומשה בראשו סם שאינו צומת בה שער לעולם. וחייב ככולן דקתאני במתניתין. נזק, כדאמרין. צער, דאית ליה קרטופני שנת חבורתו והיה השער מגינה עליהן ועתה מצטער עליהן. ריפוי, דבעי אסוייהו. שבת, שהיה בני הלולא שחוק מגולה ראש ונטול שחוק ועכשיו מתבייש מפני קרטופני בראשו, בושת, אין לך בשבת גדולה מזה. והא בעינא דרבה, לאביי ורבא פשיטא להו. דאיתמר, הכהו על ידו וצמתה וסופה לחזור, אמר צבתי נותן לו ימי שבת גדולה והוא הוה הוה כדאמרין שמוין אותן כעבד, ושבת קטנה רואין כאלו שומר קישואין. רבא אמר אינו נותן לו אלא שבתו שבכל יום. איתמר הקוטע יד עבד עברי שלחבירו וכו'. רבא אמר הכל יתן לרב, ויקח בדמי הנזק קרקע ואוכל הרב הפירות עד שיצא העבד. פשיטא פירת אצל עצמו ואצל רבו לא פירת. אוני דמי, דפסקיה לריש אהייה הכל לעצמו. פירת נמי אצל רבו, כגון הקוטע את ידו, היינו פלוגתיהו דאביי ורבא. הלכה כרבא. ויש אוני. פירי ראש אוני. ויש נחיריה, מלשון מנחיריה יצא עשן, והו בשלשון ישמעאל דאם אנה. ירושלמי. אמר ר' יוחנן הקוטע יד עבדו שלחבירו רבו נטול חמשה דברים וכו'. פירי. עבד כנעני. אי ר' שמעון האומר נתכוון לבייש את זה ובייש את זה פטור, מאי טעמא בקטלא לן דאינו חייב בבושת עד שיתכוון לו.

כגון שחירשו. וא"ת ואמאי חייב ככולן הא דמי כולו נותן ולפי ר"י דלעיל ינחא דמכל מקום יש כאן צער בושת וריפוי אף על גב דשצט בכלל דמי כולו שייך לשנות חייב ככולן משום אחריני: **שבת גדולה לעבד.** כדי שילא מצינת רבו צידו שלימה ושצט קטנה לרב אע"פ שפסקיד הרב שאם לא נקטעה יד או רגלו היה דלי דוולא ואזיל בשליחותיה ועכשיו אין יכול כי אם לשמור קישואין ופחמ חשבינן ליה השתא כמו חלה דאמר בפירק קמא דקדושין (דף יו. פ. וס) דאין חייב להשלים דנסתחפה שדהו ואף על גב דחלה ארבע שנים חייב להשלים התם אין עושה שום מלאכה אבל הכא יכול לשמור קישואין או פחמ:

רבא אמר ינתן הבט לרב גרסינן וכן גרס ר"ח א' וצמפריס היה כתוב הכל לעבד וקשה שצט קטנה למה לא יהיה הכל לרב אלא הכל לרב גרסינן שצט קטנה הכל לעצמו ושצט גדולה ילקח קרקע והרב אוכל פירות שפסקיד הוא צקטיעת ידו ללא מני למילי דוולא ולמילל בשליחותא אלל לשמור קישואין או פחמ:

פיחת אצל רבו. ל"ג ואלל עצמו לא פיחת פלוגתא דאביי ורבא דהתם כ"ע מודו דינתן הכל לרב אלא גרסינן פיחת אלל עצמו ואלל רבו פלוגתא דאביי ורבא ומיניהו גס אגירקא זו קשה לר"י דכבר אמר זה דפליגי צקוטע יד עבד עברי ואור"י דיש לישצ דוחק קרעו אלל עצמו לא פיחת שמהו צוה פלוגתא דאביי ורבא כגון הכהו על ידו וצמתה וסופה לחזור קודם שילא לחירות ללכ"י נותנין שצט קטנה לרב ושצט גדולה לעבד ואע"ג דלא מפסקיד העבד מילי אלל כל ההפסד של הרב הוא מ"מ קיון דשם נזק הוא לו וצנוק של קטיעת ידו אין לרב אפי' פירות ללכ"י גס צדקין זה לא יטול כלום ולרצה נותן הכל לרב שצמו שכלל יוס ויוס:

כאילו הן בני חורין שירדו מנכסיהם. כי יש עשירים שאין מתביישין יותר מצני חורין שירדו וכן עניים ואין יכולין לקדקע עליהם כ"כ אלה מהן מתבייש כאילו ירד ואיזה מתבייש יותר או פחות וכיוצא בזה מלינו צמתניתין * גבי העביר טלימו ופרע ראש של אשה צנוק דאין מתקדקין דביר אס היו שס צני אדם שרגיל להתבייש יותר מפיניהם כגון צני אדם חשוזים או לא אלל שיש לשומא אחת:

עד שיתכוון לו. וא"ת לרבנן צמצושי מאי דרשי ציה ושמא מצעי ליה לשום דרשה: **אבל** צמישם שיימינן בהו. ולא דמי לנתכוון להרוג את הצהמה והרג את האדם לכתי והרג את ישראל דהתם איכא קרא דדרשין צפרק ז' דמכות (דף ו') צבלי דעת פרע לנתכוון להרוג את הצהמה כו' והכא ליכא קרא ולא ילפינן מהתם דהא מצעי לן קרא הכא לרבי שמעון לפטור נתכוון לבייש את זה ובייש את זה אף על גב דאיכא קרא צדידי נפשות: ערוס

הגהות הב"ח

(א) גמ' כפחותין שבהן השתא מני ר' ירמיה:

גליון הש"ס

גמ' ושבית קטנה לרב עיין כמדות דף קה ע"ב מוספות ד"ה שלה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[א] תוס' ד"ה רבא אמר וכו' וצמפריס היה כמותו לרבא לעבד. וסא ללא קשיו לרישא וז' ממתי' לקמן דף פו ע"א דקמי חוק מן השצט ממין שהוא ע"י י"ל כמ"ה המוספות לענין עבד מניי צניטין דף יב ע"ב ד"ה רפוחמו וכו' וע"ה ודיוק:

מוסף רש"י

וצמתה. יבשה (ג'י"ח) [ב]. שבת גדולה. הן פחת דמיו לומכר עכשיו צוק והוא נזק. ולהכי קרי ליה שצט, שפחת דמיו של עכשיו אינו אלל משום שצט, שאינו רפוי משום מלאכה בשתי ידיו עד זמן שחוזר ידו, אלל לשמור קישואים יהא רפוי לאחר שקיל ממנו כל מה שהיה קמא, ושבית קטנה. היינו כאילו הוא שומר קישואין. שנתן לו כל ימי חליו שיטכס צמתה מממת חוליו זה שאינו יכול לשמור קישואים (ס"ח). דמי שבתו שבכל יום ויום. ואין כאן פחת דמים, הואיל וסופו לחזור, אלל לפי שצט של כל יום יתן לו כל ימי נפילתו למטה יתן שכל אדם שלם לפי מלאכה שהיה רגיל צה, וכשיעמוד ויהא רפוי לשמור קישואין ישמור קישואין חיה יתן לו פחת גדולה (ס"ח). אין לעבדים בושת. המבייש את העבד, לא חייבמו מורה לתת דמי צממו (סנהדרין

(ל"ג)